

УДК 336.64
КІРАВАННЕ ФІНАНСАВЫМІ ПАТОКАМІ НА АСНОВЕ
ЛАГІСТЫЧНАГА ПАДЫХОДУ
FINANCIAL FLOW MANAGEMENT BASED ON A LOGISTICS
APPROACH

Морская А.А.

Навуковы кіраўнік-Лапкоўская П. І., к. э. н., дацэнт
Беларускі нацыянальны тэхнічны універсітэт

г. Мінск, Беларусь

alesamorskaa755@gmail.com

Morskaya A.A.

Scientific supervisor – P.I. Lapkovskaya, Candidate of Economics,
Associate Professor

Belarusian National Technical University, Minsk, Belarus

Анотацыя. Фінансавы паток непасрэдна з'яўляецца часткай фінансавай лагістыкі. У дадзенай працы будзе разгледжана сувязь паміж фінансавым патокам і лагістыкай, пяць відаў асноўных параметраў фінансавага патоку, класіфікацыя фінансавага патоку і як кіраваць фінансамі на аснове лагістычнага патоку.

Annotation. The financial flow is directly part of the financial logistics. This paper will consider the relationship between financial flow and logistics, five types of basic parameters of financial flow, classification of financial flow and how to manage finances based on logistics flow.

Ключавыя словы: лагістыка, паток, кіраванне.

Key words: logistics, flow, management.

Увядзенне.

У сучасным свеце ўсё часцей сустракаюцца буйныя лагістычныя сістэмы, за кошт гэтага з'яўляюцца ўсё больш разгалінаванняў ў лагістычным ланцужку, распрацоўваюцца больш складаныя схемы руху фінансавых патокаў. У цяперашніх умовах ўскладнення транспартных, вытворчых і размеркавальных сістэм, працэс кіравання фінансамі ўскладняецца, больш важнай задачай становіцца структураванне патокаў, выяўлення іх уласцівасцяў, фактараў ўплыву і ўздзеяння.

Асноўная частка.

Фінансавая лагістыка ўяўляе сабой сістэму тэарэтычных палажэнняў, парктычных спосабаў кантролю, планавання, аналізу фінансавых патокаў арганізацыі.

Мэтай фінансавай лагістыкі з'яўляецца поўнае і своечаснае забяспячэнне лагістычных працэсаў фінансаваннем па аб'ёмах, тэрмінах і крыніцах.

Існуе тры напрамкі фінансавай лагістыкі, якія даюць асноўны эффект для арганізацыі:

- паскарэнне камерцыйнага працэсу і скарачэнне лагістычнага цыклу;

- скарачэнне транзакцыйных выдаткаў па прыцягванню фінансавых рэсурсаў;

- павышэнне эфектыўнасці выкарыстання і вызвалення фінансавых рэсурсаў. Гэта дасягаецца за кошт больш рацыянальнага размеркавання фінансавых рэсурсаў, аптымізацыі свабодных рэшткаў фінансавых рэсурсаў, аптымізацыі рызык, уліку стратэгічных фактараў развіцця арганізацыі.

Важнай умовай працэсу дзейнасці лагістычнай сістэмы ў арганізацыі з'яўляецца яе фінансавое абсяпачэнне. Існаванне арганізацыі заўсёды звязана з выдаткамі грашовых сродкаў і выкарыстаннем фінансавых рэсурсаў. Фінансаванне арганізацыі адлюстроўваецца фінансавымі патокамі, якія цыркуліруюць сумесна з інфармацыйнымі, сэрвіснымі і матэрыяльнымі патокамі.

Фінансавы паток - гэта паток выдаткаў і даходаў арганізацыі на пратягу пэўнага перыяду часу. Тэарэтычныя аспекты фінансавых патокаў, іх класіфікацыя і параметры, а таксама планаванне і аналіз руху грашовых сродкаў ўваходзяць у фінансавую лагістыку.

Вылучаюць пяць асноўных параметраў фінансавага патоку, менавіта такія як: час, аб'ём, кошт, кірунак і працягласць.

Час фінансавага патоку характарызуе яго сінхроннасць з іншымі лагістычнымі патокамі.

Пад аб'ёмам дадзенага патоку разумеюць велічыню фінансавых сродкаў, якія накіраваны на рэалізацыю канкрэтнай лагістычнай задачы. Як правіла яго паказваюць у грашовым выразе, у залежнасці ад агульнай велічыні, фінансавай патрэбы лагістычнай сістэмы.

Кошт патока – гэта выдаткі, якія звязаны з забеспячэннем руху патока.

Пад кірункам фінансавага патоку ўяўляюць паказчык руху патока ад канкрэтнай крыніцы да канкрэтнага спажыўца. Па накіраванні фінансавыя патокі бываюць: уваходныя (аванс, выручка і іншыя); выходныя (аплата запазычанасці перад бюджэтам краіны, рахункаў пастаўшчыка).

Працягласць патоку – гэта прамежак часу з моманту прыняцця заяўкі на пераклад сродкаў да моманту паступлення фінансаў на рахунак атрымальніка.

Па прызначэнню падпазяляюць:

1. фінансавыя патокі, абумоўленыя працэсам забяспячэння, гэта значыць разлік з пастаўшчыком;
2. патокі па ўзнаўленні рабочай сілы – гэта налічэнне зарабатнай платы, сацыяльныя адлічэнні супрацоўнікам;
3. інвестыцыйныя фінансавыя патокі: патокі, якія абумоўленыя фарміраваннем матэрыяльных выдаткаў у працэсе вытворчасці;
4. фінансавыя патокі, абумоўленыя працэсам збыту прадукцыі – гэта разлікі з спажыўцамі і гандлёвымі пасярэднікамі.

Па спосабу пераносу выдаткаў на гатовую прадукцыю:

1. фінансавыя патокі, абумоўленыя рухам асноўных фондаў, а менавіта, перанос кошту на вырабленую прадукцыю ажыццяўляецца па сродках амартызацыі;
2. фінансавыя патокі, спадарожныя руху абаротных сродкаў, гэта значыць кошт цалкам пераносіцца на гатовую прадукцыю.

Па відах гаспадарчых сувязяў:

1. гарызантальныя патокі, гэта значыць патокі паміж гаспадарчымі суб'ектамі аднаго ўзроўню (напрыклад, разлік з пастаўшчыком па двухбаковым дагаворы);
2. вертыкальныя патокі, гэта значыць патокі паміж рознаўзроўневымі суб'ектамі (напрыклад, інвестыцыі, падаткі).

Па формах разлікаў вылучаюць:

1. грашовыя або наяўныя фінансавыя патокі;
2. безнаяўныя фінансавыя патокі або інфармацыйна-фінансавыя патокі;

У адносінах да лагістычнай сістэмы фінансавыя патокі можна падзяліць на ўнутраныя і знешнія.

Унутраныя патокі-гэта патокі, якія цыркулююць у межах лагістычнай сістэмы, да іх адносіцца, напрыклад, патокі аплаты працы, патокі, звязаныя з фарміраваннем сабекошту.

Існуе шэраг асаблівасцяў, якія ўлічваюцца пры кіраванні фінансавымі патокамі і працэсамі:

1. час, кошт, аб'ём матэрыяльных рэсурсаў ідэнтыфікуюць параметры фінансавых аперацый;

2. таварныя патокі непадзельныя з рухам фінансавых рэсурсаў;

3. рознага роду ўплыву на асноўныя характарыстыкі фінансавых патокаў прыводзяць да ўкаранення змяненняў у схемах руху матэрыяльных і інфармацыйных патокаў.

Вылучаюць наступныя этапы кіравання лагістычнымі фінансавымі патокамі і працэсамі:

1. Аналіз грашовых патокаў на аснове дадзеных ўліку.

Вывучаюцца сродкі арганізацыі, ці хапае іх у кампаніі, ці эфектыўна яны выкарыстоўваліся, ці была дасягнута збалансаванасць патокаў паступленняў і выплат сродкаў. Дадзены аналіз неабходна праводзіць як па арганізацыі ў цэлым, так і па аддзелах яго структуры, таксама па асобных відах дзейнасці.

2. Ўлік руху фінансавых патокаў.

Для правядзення дадзенага ўліку неабходна забяспячэнне інфармацыяй, якую падае кіраўнічы і бухгалтарскі ўлік. У атрыманні сумленнай і дакладнай інфармацыі аб фінансавым стане кампаніі зацікаўленыя ўладальнікі, дзяржаўныя арганізацыі, крэдытары (да прыкладу, пастаўшчыкі матэрыялаў, якія падаюць іх у пазыку), спажыўцы. Кожная з вышэйпералічаных груп выкарыстоўвае інфармацыю аб фінансах у сваіх мэтах, так ўладальнікі – для вырашэння пытання аб набыцці акцый; пастаўшчыкі – для выяўлення ўмоў паставак, дзяржава – для кантралявання выплаты падаткаў.

Заклучэнне.

Кіраванне фінансавымі патокамі ў лагістыцы будзе больш эфектыўна, калі яно дазваляе вырашаць у аўтаматычным рэжыме асноўныя вытворча-гаспадарчыя задачы арганізацыі. Да такіх задач адносяцца: ўзгадненне вытворчых і фінансавых планаў, ўсталяванне неабходнага ўзроўню запасаў, аб'ёмаў і тэрмінаў патрэбных рэсурсаў; кантроль за адпаведнасцю параметраў фінансавых і

матэрыяльных патокаў, іх уплыў на эфектыўнасць лагістычнай дзейнасці, праверку аптымальнасці схем руху рэсурспатокаў.

Праз ўздзеянне на патокі ёсць магчымасць забяспячэння лагістычнай сістэмы фінансавымі і матэрыяльнымі рэсурсамі, ажыццяўляць прыцягненне і вяртанне фінансаў і іх размеркаванне па напрамках выкарыстання.

Літаратура

1. Дыбская В.В., Зайцаў Е.І., Сяргееў Ст.І., Стэрлігава Л.Н. Лагістыка. Поўны курс МВА. М.: ЭКСМО, 2009. С. 105.

2. Ляготніа Ю.В. Праблемы фінансавай лагістыкі / Ю.В. Ляготніа, А.Г. Бутрын // Лагістыка: сучасныя тэндэнцыі развіцця. 2008. С. 140-143.

3. Цімашэнка В.А. Базавыя прынцыпы лагістыкі фінансаў / А.А. Цімашэнка // Лагістыка: сучасныя тэндэнцыі развіцця. 2008. С. 243-244.

4. Маісеева К.Н. Эканамічныя асновы лагістыкі: вучэб. дапаможнік / К.Н. Маісеева. М.: ИНФРА-М, 2008. 528 с.

5. Малчанова Л.Н., Хайкин. М.М.. Выдаткі прадпрыемства як катэгорыя фінансавай лагістыкі. // Лагістыка: сучасныя тэндэнцыі развіцця, 2008, с. 178-179.

Прадстаўлена 04.11.2022